

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Summula Casuum Conscientiæ

In Qva Agitur De Præceptis Ecclesiæ, De Officio Confessarii, Ac De
Censuris

Petrus <a Sancto Josepho>

Coloniæ Agrippinæ, 1652

Articulus I. An hoc præceptum grauitè obliget, quas personas, quo
tempore, quo loco.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41572

Omnes Fideles &c Missas 2. ex praxi Ecclesia ubique recepta, quam Catholici omnes vim legis habere existimant Ratio verò institutionis est, quia cum Ecclesia Festa instituerit ad colendum Deum, consentaneè ad hunc finem obtinendum iussit, vt tunc homines ab operibus seruilibus vacarent de quo diximus in Summularum parte, & Missarum Sacrificio deuotè interessent.

Hoc Præceptum cum sit de re grati, ita communiter intelligitur, vt obliget sub mortali. Quo fit vt sine causa legitima Sacrum de Festo omittens, peccet mortaliter toties quoties; et am si illud non prætermittat ex contemptu, aut praua consuetudine, sed ex mera negligentia vel vt studio, aut rei alteri non necessaria operam det. Nec excusatur per se loquendo mortali, qui Missam omittit vt concioni intersit; cum illa sit de præcepto, hæc tantum de consilio. Dico per se loquendo, nam interdum potest excusari, vt infra dicitur.

Quando festum aliquod die Dominica occurrit, vnum tantum peccatum mortale perpetrat, qui tunc sine causa Sacrum non audit. Quia etsi hic sint duo Præcepta Missam audiendi, ea non distinguuntur formaliter, sed tantum materialiter; cum sub eadem ratione formali colendi Deum, idem vtroque præcipiatur. Vnde vtrumque violans vnum tantum peccatum committit.

Qui tamen ex voto, simulque ex Præcepto Ecclesia tenetur aliquo die Sacro interesse, duplicis peccati mortalis maculam contrahit, Missam tunc non audiendo: quia concurrunt duæ obligationes diuersæ rationis, altera Religionis, altera obedientiæ. Ad eum modum quo Sacerdos Beneficiarius officium diuinum sine causa legitima prætermittens, duo peccata mortalia committit, vnum contra Religionem, alterum contra iustitiam.

Hoc Præcepto audiendi Missam ligantur omnes baptizati, cuiuscunque sexus, conditionis, vel ætatis sint, modo ad

annos

annos discretionis peruenerint. Vnde ad hanc obligationem contrahendam requiruntur duæ conditiones, & sufficiunt; altera, ut quis sit baptizatus, nam ante baptismum homo est extra Ecclesiam, cuius proinde legibus teneri non potest; altera, ut ratione utatur, qui enim rationis usum nondum habent, vel eo priuati sunt, Præcepti capaces esse nequeunt.

Non potest certum tempus assignari, in quo infantes incipiant obligari ad obseruantiam huius Præcepti; cum usus rationis aliis citius, aliis tardius illucescat. Indicium autem erit eos obligari, cum primû constabit eos discernere inter bonum, & malum, & esse capaces peccati mortalis; quod totum prudentia Confessarij relinquatur. Ex his autem constat, non esse audiendos qui dicunt, infantes non ligari hoc Præcepto, aliisque Ecclesiasticis ante annos pubertatis; hoc enim communi Theologorum sensui, & totius Ecclesiæ praxi omnino repugnat.

Præceptum audiendi Missam obligat omnibus diebus Dominicis, & Festis siue ab Ecclesia, siue ab Episcopo, institutis; siue per consuetudinem tacite, vel expresse à Superioribus Ecclesiasticis approbatam, & tanquam obligantem sub peccato receptam, adhucque vigentem, inductis; hæc enim habet vim legis, quando legitime præscripta est, ut alibi diximus.

Nemo tamen tenetur audire Missam diebus festis à Principe seculari, ob causam aliquam temporalem v. c. ob natiuitatem filij, vel ob partam victoriam institutis. Cum potestas ad hæc obligandi sit Ecclesiastica, & spiritualis, qualem non habent Principes seculares.

Festa quæ non à toto populo, sed ab aliqua illius parte seruantur, non obligant sub peccato ad Missam audiendam; ut sunt aliqua festa quibus Scholares à publicis Lectionibus vacare solent. Etsi enim dies illi eis concedantur in honorem alicuius Sancti, ut rebus

Diuinis melius vacent, non tamen, nisi ex consilio
Missam audire tenentur.

Et si populus laudabiliter concioni, & diuinis of-
ficiis diebus festis interfuit, ad hoc tamen non tenen-
tur sub peccato, cum nullum ea de re præceptum ex-
tet. Nec puto consuetudinem quæ fere vbiq[ue] viget
in Gallia, assistendi Vesperis, sub peccato obligat-
alis enim consuetudo nunquam est introducta, et
sub peccato obligans, sed tantum vt ex deuotione
seruanda Neque Confessari, etsi pij & docti, ea de re
penitentibus scrupulum iniicere solent.

Licet ratio valde consentaneum sit, vt fideles sa-
pe Missam in propriis Parochiis audiant; Theologi
tamen communiter aduertunt, eum satisfacere præ-
cepto Ecclesie de audienda Missa, qui eam audit ex-
tra propriam Parochiam, siue in Parochia aliena, siue
in Ecclesiis Regularium, siue in aliquo oratorio pri-
uato, vt constat ex communi consuetudine vbiq[ue]
recepta, & à Summis Pontificibus, etiam Romæ, ap-
probata.

Notandum tamen ex Bulla Leonis X. omnes Christi-
fideles vtriusque sexus, qui non contempto proprio
Parocho, in Ecclesiis Mendicantium Dominicis &
aliis Festis diebus Missas audiunt, satisfacere præ-
cepto Ecclesie de audienda Missa. Ex qua limitatione
videtur intelligi, eum qui per contemptum proprio
Parocho Missam audit in Ecclesiis Mendicantium,
non modo peccare mortaliter ratione contemptus
sed etiam non satisfacere præcepto Ecclesie de au-
dienda Missa; adeoque teneri aliam in propria Paro-
chia audire, etsi aliqui oppositum sentiant.

Hoc autem intelligitur communiter de proprio &
formali contemptu, vt si coniunctus sit cum verbis
contumeliosis in Parochum iactatis. Vnde falluntur
qui putant, eum non satisfacere præcepto Ecclesie
de audienda Missa, qui sine licentia Parocho Missam
audit in Ecclesiis Mendicantium, cum aliud sit pro-
prium Parochum contemnere, aliud licentiam ab eo
non petere, vt perspicuum est. AR-